

Të drejtat fundamentale

Kushtetuta gjermane thotë:

Art. 1: „Dinjiteti i njëriut është i paprekshëm“ dhe

Art. 3.2: „Meshkujt dhe femrat janë të barabartë“

- * Kjo domëthënë që, një grua ka të drejta të njëjta si të një burri. Dhe kjo nënkupton që, secila grua ka të drejtën që të trajtohet me dinjitet njëzëz, pra me respekt dhe mirësjellje. Askush nuk guxon t'ia mohojë asaj këto të drejta.
- * Pa marrë parasysh, prej cilit vend, çfarë kulture, tradite apo religjioni vjen një grua: në Gjermani kanë të gjitha gratë të njëjtat të drejta të garantuara.
- * Çdo grua ka të drejtë të vendosë vetë për jetën e saj, të flasë e lirë, të veprojë dhe të përfaqësojë vetveten. Për këtë ajo s'ka nevojë të ketë një burrë.
- * Ligjet themelore në Gjermani qëndrojnë mbi religjionet. Çdo grua ka prandaj të drejtën, për të vendosur e lirë kundër njërit apo të gjitha rregullave të religjionit të saj.
- * Çdo grua që vjen në Gjermani si refugjate, ka të drejtë të vendosë në mënyrë të pavarur dhe të parashtrijë vetë kërkesën për azil. Ajo nuk ka nevojë për këtë të jetë në lidhje martesore me një burrë, të jetë nën përcjelljen e një mashkulli të familjës apo një përcjellësi. Askush nuk ka të drejtë të flasë në emrin tuaj, nëse ju këtë nuk ia keni lejuar në formë të qartë.
- * Çdo grua që kërkon azil në Gjermani, por (ende) nuk flet gjermanisht, ka të drejtë për një përkthyes/e në terminet e procesit të azilit në Zyrën Federale për Migrim (BAMF). Ky/kjo përkthyes/e sigurohet nga autoritetet shtetërore. Për të tjera termine ju mund të kërkonit një përkthyes/e (të besueshëm) zyrtar.
- * Çdo grua, që në gjermani i pranohet azili, ka detyrimin që të marrë pjesë në një kurs integrimi gjermanisht - dhe kulturë. Askush, as burri i saj martesor, nuk guxon ta pengojë, ta bëjë të pamundur apo t'ia ndalojë pjesëmarrjen e saj.

Në rast urgjence

- * Përjeton Ti dhunë, apo Ti ke frikë, atëherë kërko mënjëherë ndihmë! Ti nuk duhet kurrë të turëprohesh, që të kërkesha ndihmë apo mbrojtje në situata të këtu. Në Gjermani nuk janë gratë që kanë përjetuar dhunë ato që shihen me sy të keq, por vetëm njerëzit që ushtrojnë dhunë.
- * Përmes thirrjeve falas me numër telefoni **0800-116 016**, ty të ofrohen këshilla dhe ndihmë në raste dhune, martesë të detyruar dhe tema të tjera (www.hilfetelefon.de).
- * Strehimoret për gra janë vend i arratisjes për gratë që përjetojnë dhunë nga një person tjetër. Policia, kisha dhe orgnizatrat ndihmëse të grave, e dinë si Ti mund të shkosh atje. Adresat janë sekrete, për të siguruar sigurinë tënde. Për strehimin tënd në një shtëpi strehimore të grave, Ti nuk duhet të pagush asgjë.

Dëftues botimi

Këto informacione nuk pretendojnë të jenë të plota. Ato shërbejnë si shikim i shpejtë mbi të drejtat që kanë gratë në Gjermani.

.....

Përmbledhjen:

Birte Vogel, c/o Këshilli i Refugjatëve Niedersachsen e.V., Röpkestraße 12, 30173 Hannover.

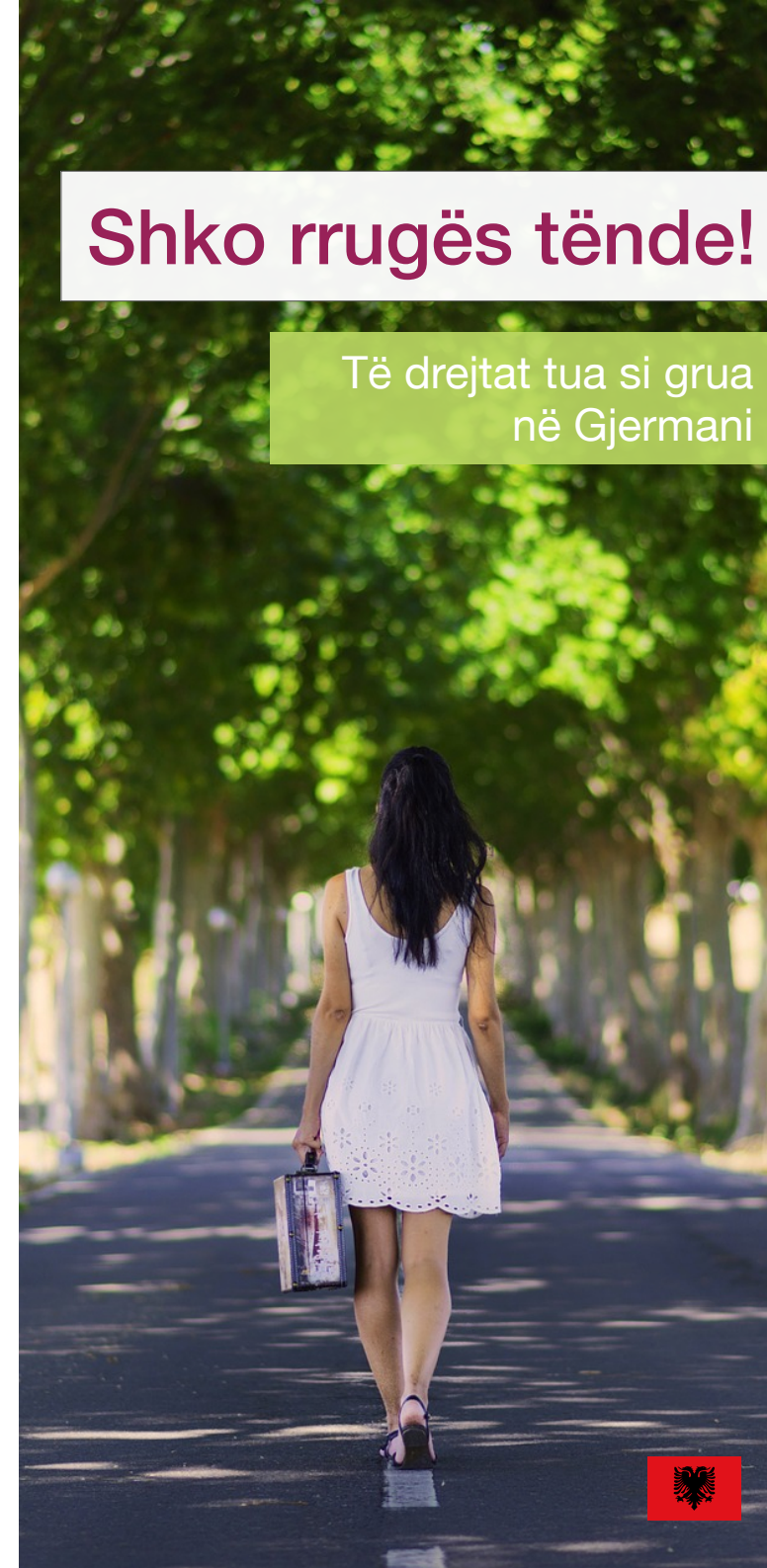
Përkthyer nga Bekim Dalipi.

Foto © Jose Antonio Alba.

E drejta e autorit në këtë broshurë informative garantohehet sipas ligjit gjerman. Ndalohet ndryshimi i brendësisë, faqesjes dhe ballinës së broshurës dhe nuk guxon të shtypet për interesa private. Kjo broshurë duhet të shpërndahet pa pagesë. Ndalohet publikimi në webfaqe të tjera përmos në webfaqen e origjinës (www.wie-kann-ich-helfen.info). Çdo përdorim tjetër duhet të bëhet në marrëveshje me dhe sipas së drejtës së autorës. Të gjitha të drejtat autoriale janë të Birte Vogel.

Shko rrugës tënde!

Të drejtat tua si grua
në Gjermani

Shkolla, arsimi & profesioni

- * Çdo vajzë ka të drejtën dhe detyrimin, më së paku nëntë, përkatësisht dhjetë vjet të vijojë mësimin. Askush nuk guxon ta detyrojë ndërprerjen e shkollimit pas mbarimit të klasës 9./10., nëse notat e saj janë të mjaftueshme për vijim të mëtejme të arsimit.
- * Çdo grua ka të drejtë, të zgjedh nëse pas mbarimit të kohës shkollore do fillojë të bëjë një zanat apo pas shkollës së mesme të studiojë.
- * Çdo grua ka të dejtë, të zgjedh profesionin që ajo dëshiron ta ushtrojë. Nëse keni kualifikimet adekuate në Gjermani çdo profesion për ju është i hapur.
- * Çdo grua ka të drejtë për një pagë të arsyeshme për punën e bërë. Çdo grua ka të drejtë, të ardhurat e saj dhe paratë e fituara vetë t'i mbajë dhe e lirë të vendos, çfarë ajo do bëjë me këto para. Çdo grua ka të drejtë, të hapë xhiron bankare vetë dhe ta menaxhojë e pavarur nga të tjerët.

Përditshmëria dhe koha e lirë

- * Çdo grua ka të drejtë, kohën e saj të lirë ta planifikojë ashtu siç ajo dëshiron. Nëse ajo bën sport, shkon në kinema apo konsumon alkohol në një restorant- vendimi, çfarë bën, me kënd dhe ku, i mbetet vetëm asaj.
- * Çdo grua ka të drejtë, në çdo kohë të ditës - dhe natës të dalë nga shtëpia pa përcjellje.
- * Çdo grua ka të drejtë, të flasë me çdo njeri që ajo dëshiron. Nuk ka rëndësi nëse bëhet fjalë këtu për një burrë apo grua dhe a është personi i martuar apo jo.
- * Askush, dhe as (burri) bashkëshorti, nuk guxon t'ia përcaktojë një gruaje, çfarë rroba ajo duhet të mbajë. Vendimi, çfarë ajo vesh, është vetëm i gruas.
- * Çdo grua ka të drejtë, të vendos vetë, nëse ajo dëshiron vetë t'i mbulojë apo jo flokët dhe trupin. Një grua nuk duket më pak e mirë dhe nuk humbë dinjitetin nëse nuk është e mbuluar.

Lidhja/martesa

- * Çdo grua ka të drejtë, vetë të vendosë, me kënd ajo dëshiron të jetë bashkë dhe të bashketojë, pavarësisht gjinisë, religjionit apo prejardhjes së këtij personi. Askush nuk guxon atë ta detyrojë të martohet apo ta martojë dikë që ajo nuk dëshiron të martoj.
- * Çdo grua ka të drejtë, një lidhje apo martesë ta përfundojë nëse ajo aty nuk ndihet më mirë.
- * Nëse një grua e refuzon një burrë, ndahet prej tij apo shkurorezohet, ajo as nuk humbë fytyrën dhe as nuk duket me pak e mirë. Ajo nuk e ndytë me këtë as dinjitetin e njerëzve të tjerë. Ajo ushtron me këtë vetëm të drejtën e saj të vendos e lirë.
- * Nëse një grua ndahet nga babai i fëmijëve të saj, në parim, mbajnë që të dy të drejtën e përkujdesjes së përbashkët për fëmijët. Kjo domethënë, që të dy duhet edhe më tutje personalisht, financiarisht dhe me kohë të arsyeshme të angazhohen në edukimin e fëmijëve.
- * Çdo grua, e martuar apo jo, ka të drejtë, të zgjedh, nëse ajo dëshiron të mbetet me burrë apo jo. Në situata të veçanta (jo vetëm kur përdhuhet ose rrezikon shëndetin e saj) ajo ka të drejtë të abortojë. Abortimi nuk është turp dhe nuk nënkupton ç'nderim për dikënd tjetër.
- * Çdo grua ka të drejtë, të refuzojë, të marrë përgjegjësinë e vetme për kujdesin e fëmijëve dhe të mirëmbajtjes së shtëpisë.
- * Çdo grua ka të drejtë, të vendos po aq shumë sa burri në edukimin e fëmijëve të tyre. Ai nuk guxon asgjë të vendosë, që nëna e refuzon.

„Meshkujt dhe femrat janë të barabartë.“

Seksualiteti

- * Çdo grua ka të drejtë, vetë të vendos, me kënd ajo dëshiron të ketë marrëdhënie seksuale, pa dallim gjinor, religjionin apo prejardhjen e njeriut.
- * Çdo grua ka të drejtë, marrëdhëniet seksuale në çdo kohë t'i refuzojë. Asnjë burrë nuk guxon atë ta detyrojë të kryejë marrëdhënie seksuale apo të bëjë negociata seksuale, pavarësisht a është me të i martuar apo jo. Ndaj çdo detyrimi të këtyre, gruaja ka të drejtë, qoftë edhe bashkëshorti, ta padisë.
- * Çdo grua ka të drejtë, të marrë masa mbrojtës kundër sëmundjeve dhe shtatëzanisë së padëshiruar, qoftë edhe brenda një martesë.
- * Përdhunimi (edhe në martesë nga burri) dhe detyrimi janë vepra të denueshme. Ato do të ndjeken sipas ligjit.
- * Virgjëria e një gruaje nuk e përcakton dinjitetin e një familjeje dhe as nuk është kusht për një martesë.

Shëndeti

- * Në Gjermani është e ndaluar për një pjestarë të familjes dhe të huaj të kërcënohet një vajzë, të torturohet apo të rrahët a të keqtrajtohet në mënyra të ndryshme trupore ose psikike.
- * Çdo grua, që ndaj saj ushtrohet dhunë, ka të drejtë, ta denoncojë dhunuesin, edhe nëse dhunuesi është i afërm i familjes apo dhe burri i saj. Policia është e detyruar t'ia shkojë pas procedurës.
- * Për të gjitha problemet trupore dhe psikike gruaja ka të drejtë për një trajtim mjekësor. Ajo ka të drejtë të zgjedh vetë mjekun apo mjekun tek i cili/a ajo dëshiron të shkojë. As të afërmit e as bashkëshorti nuk kanë të drejtë të vendosin për shëndetin e gruas së prekur.
- * Sulmet trupore, si synetimi i vajzave, janë vepra të denueshme me ligj. Ato do të ndjeken sipas ligjit.